

интродукционно-карантинных питомниках [Текст]. – Ленинград, 1999. – 31 с.

5. Международный классификатор СЭВ рода *Avena* L. [Текст]. – Л., 1984. – 37 с.

Хоміна Вероніка
д.с.-г.н., професор
Солоненко Сергій
аспірант

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

УРОЖАЙНІСТЬ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ПОКАЗИКИ ЯКОСТІ НАСІННЯ САФЛОРУ КРАСИЛЬНОГО ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРА РОСТУ РЕГПЛАНТ

Сафлор красильний (*Carthamus tinctorius* L.) – цінна олійна, лікарська та кормова культура. Олія сафлору насичена лінолевою кислотою, вміст якої становить близько 90 %. Лінолева кислота надає еластичності кровоносним судинам, регулює важливі процеси життєдіяльності організму, має зволожуючий ефект, високу проникаючу здатність, до того ж в людському організмі вона не утворюється. Олію сафлору використовують при виробництві маргарину, квітки – як компоненти чаїв. У кулінарії застосовуються квітки, пелюстки та олію з насіння цієї рослини.

Культура невибаглива до умов вирощування, тому вона представляє інтерес в першу чергу для степових районів України. В незрошуваних умовах Півдня України вивчались питання технології вирощування цієї культури.

У наукових працях Адаменя Ф.Ф., Прошиної І.О. найвища урожайність сафлору красильного сформувалась на варіантах із внесенням гербіцидів Гоал 2Е – 1,5 т/га, Стомп 330 – 1,48 т/га, та Гезагард 500 – 1,46 т/га [1].

За результатами досліджень Федорчука М.І. та Філіпова Є.Г. встановлено оптимальний строк сівби сафлору красильного і доведена ефективність проведення оранки на глибину 20–22 см при вирощуванні сафлору з міжряддям 30 см за внесення мінеральних добрив дозою $N_{60}P_{60}$. [2; 3].

В Інституті олійних культур НААНУ вивчали вплив густоти стояння рослин на урожайність сафлору красильного. Найвищу урожайність забезпечила сівба на 45 см з густотою стояння рослин 280 тис. шт./га [4]. Нами вивчався вплив окремих технологічних заходів на урожайність та якість насіння сафлору красильного при вирощуванні в умовах Лісостепу Західного. Одним із досліджуваних факторів був спосіб застосування регулятора росту регоплант на двох різних сортах сафлору красильного. За результатами досліджень регоплант сприяв підвищенню урожайності насіння сафлору красильного сорту Лагідний – на 13–28,7 %, а сорту Сонячний – на 11,9–21,3 %, тобто на фоні вищої урожайності сорт Сонячний дещо слабше реагував на застосування препарату. Обприскування вегетуючих рослин у фазі стеблуння виявилось більш ефективним для обох досліджуваних сортів сафлору красильного, урожайність на варіантах з обприскуванням перевищувала варіанти з обробкою насіння на 15,7 % у сорту Лагідний і на 9,4 % – у сорту Сонячний. Досліджувані

сортів відносяться до різних типів сафлору, вони сильно різняться за морфологічними ознаками (висотою, наявністю (сорт Сонячний) чи відсутністю (сорт Лагідний) колючок на листках і обгортках коробочок, кількістю кошиків, розмірами листків і т.і.), і як встановлено нашими дослідженнями – за урожайністю насіння і технологічними показниками якості.

Маса 1000 насінин сафлору красильного знаходилась в межах 24,3-35,8 грам. Різницю встановлено, насамперед, у розрізі сортів: сорт Сонячний вирізнявся більш ваговитим насінням, за масою 1000 насінин він перевищував сорт Лагідний на 5,2-7,2 грам. Щодо впливу препарату регоплант, більш ефективним він виявився при обприскуванні посівів, перевищення контролю у сорту Лагідний склало 4,3, а у сорту Сонячний 5,6 грама, що є досить істотним перевищенням.

Вміст лушпини у насінні сорту Сонячний був дещо вищим, порівняно із сортом Лагідним, різниця коливалась в межах 1,2-1,9 %. Позитивним є те, що при застосуванні регулятора росту лушпинність насіння обох сортів зменшувалась, що свідчить про більшу виповненість насіння. Найменший показник 51,8 % отримано у сорту сафлору Лагідний на варіанті із обприскуванням посівів препаратом регоплант.

Висновки. Регулятор росту регоплант сприяв підвищенню урожайності насіння сафлору красильного сорту Лагідний – на 13–28,7 %, а сорту Сонячний – на 11,9–21,3 %, більш ефективним було обприскування посівів у фазу стеблування рослин.

Регоплант сприяв покращенню технологічних показників якості насіння сафлору красильного. Так, за масою 1000 насінин більш ефективним препарат виявився при обприскуванні посівів, перевищення контролю у сорту Лагідний склало 4,3, а у сорту Сонячний 5,6 грам. При застосуванні регулятора росту лушпинність насіння обох сортів сафлору красильного зменшувалась, що свідчить про більшу виповненість насіння. Найменшу лушпинність 51,8 % отримано у сорту сафлору Лагідний на варіанті із обприскуванням посівів.

Список використаних джерел

1. Адамень, Ф. Ф. Вплив застосування гербіцидів на ріст, розвиток та врожайність сафлору красильного в незрошуваних умовах півдня України [Текст] / Ф. Адамень, І. Прошина // Таврійський науковий вісник. – Вип.83. – Херсон : Грінь Д.С., 2013. – С. 19-23.
2. Федорчук, М. І. Вплив строків сівби на продуктивність рослин сафлору красильного в умовах зрошення півдня України [Текст] / І. Федорчук, Є. Філіпов // Таврійський науковий вісник. – Вип.83. – Херсон : Грінь Д.С., 2013. – С. 137-141.
3. Федорчук, І. М. Фотосинтетична діяльність посівів сафлору красильного в умовах зрошення півдня України [Текст] / І. М. Федорчук, І. М. Рябуха, Є. Г. Філіпов // Вісник Сумського національного аграрного університету. – Вип. 3(27). – 2014. – С. 134-136.
4. Бойко, К. Я. Формирование урожайности сафлора сорта солнечный в зависимости от агроприемов выращивания / К. Я. Бойко, А. Е. Минковский, А. И. Поляков // Збірник наукових праць Інституту олійних культур УААН. – Запоріжжя, 2003. – Вип. 8. – С. 222-225.

